

Narrativa Menchu Gutiérrez publica 'Araña, cisne, caballo', una obra profundament sensitiva, que vessa música, nostàlgia i fascinació animal

La placenta del plor

Menchu Gutiérrez
Araña, cisne, caballo

SIRUELA
136 PÀGINES
14,90 EUROS

J.A. MASOLIVER RÓDENAS

Menchu Gutiérrez (Madrid, 1957) escrivia a *El faro*: "Como más luminosas y precisas son tus palabras, más oscuras resultan". Aquest és el principi que sembla guiar tota la seva escriptura i més que mai a *Araña, cisne, caballo*, on ens submergim en la foscor de l'enlluernament, en la fragmentació que busca o enyora una unitat, en la fusió del món animal amb l'humà, en la trobada de la realitat exterior amb la interior, en l'escriptura i en el silenci i, sobretot, en el naixement i la mort. La novel·la s'obre amb els mugits de la vaca a l'estable que semblen temptejar la foscor per il·luminar la vida del vedell, i és així com comença a dibuixar-se aquest espai creat per l'aranya en un racó que és la totalitat de l'univers.

Ens trobem davant d'un món anterior i posterior a la creació del món, on la vida s'expressa com un

silenci i alhora com una música, com un plor i com l'èxtasi de la còpula. I el teixit de l'aranya equival a un recorregut per la llibertat i al mateix temps per l'opressió en un procés de contínues metamorfosis i transformacions. I, en efecte, amb la teranyina hi ha tots els espais tancats: l'interior de les gàbies, les bellíssimes presons, les parpelles, les vitrines dels museus amb els animals dissecats, el bosc i el castell abandonats, el bagul, els laberints, les bombolles, els flascons de vidre i, sobretot, els batecs del ventre de la dona a punt de donar vida que és mort, llibertat que és condemna.

En tot aquest espai i en incessant procés cap al crepuscle es mou el món dels animals en un veritable bestiari: el corb, els lleons de pedra i els lleons del llibre il·luminat dels monjos, una cabra que és totes les cabres, l'erigó encogit en si mateix, un grup de hie-

Menchu Gutiérrez

MARC ARIAS

Una escriptura delicada i intensament poètica en la qual el lector se sent atrapat com en una teranyina

nes a la porta de l'hospital, l'ocell engabiad i en llibertat. La immensitat es pobla d'animals "que hablan por mi boca", la de la narradora que escriu el llibre i que és escrita pel llibre escrit a la màquina d'escriure pel bec de l'ocell. I amb la narradora, el pare del pare, els cinc germans a la teranyina, la mare, l'amiga, la dona al bosc. Tots ells sotmesos a la transformació des de la placenta fins aquesta partida d'escacs amb la mort. Una mort que ha estat present a tot el llibre com ho està el temps.

I entre la vida i la mort hi ha el patiment de la sensualitat, el pany del sexe, la solitud, les llàgrimes que es converteixen en perles, la transcendència del record, la successió de preguntes sense resposta, la necessitat de protegir-se de les imatges, els malsons i la bogeria, les catàstrofes interiors, el conflicte entre el pensament i el somni, el roserar del manicomi i la maquinària de la imaginació.

Així mateix, es fa inevitable pensar en l'*axolotl* del conte de Julio Cortázar, en la llum de la seva ceguesa, en el que té de peix prehistòric dormint a la seva peixera i, sobretot, en la trobada amb l'home que, a través de la mirada dels ulls cecs, es transforma també ell en llum. Estem davant una escriptura irrepètible, nostàlgica, intensament poètica i misteriosa en la qual el lector se sent atrapat com en una teranyina. |

Narrativa Llorenç Capellà torna a la ficció amb una història d'amor i guerra

Enamora't del cel

Llorenç Capellà
El carro de Selene

METEORA
245 PÀGINES
19 EUROS

JULIÀ GUILLAMON

En el primer llibre de Llorenç Capellà, *No hi ha vent a la teulada*, publicat el 1971 a la desapareguda editorial Moll, hi ha un parell de contes boníssims sobre les conseqüències de la guerra en el clima moral. Un d'aquests contes és la història de dos esguerrats que van pel poble, cantant i tocant la guitarra, indiferents a la llàstima o curiositat de la gent, perquè saben que no són com els altres. Han de viure com un objecte públic que fa nosa a tothom i ningú no gosa llençar. Són els homes de la guerra, *pellerinques d'un passat de febre*. Quan va publicar, Capellà, nascut a Montuïri el 1946, tenia vint-i-cinc anys i portava "el cabell larg i a lloure segons les normes neoromàntiques que avui s'estilen en aquesta matèria", segons deia en el pròleg Josep M. Llompart.

Ara en té seixanta-vuit i encara duu una bona cabellera. Ha publi-

cat llibres a batzegades. La primera, als setanta, va donar un parell de novel·les curtes molt considerables: *El pallasso espanyat* i *Un dia de maig*, totes dues del 1972. Als anys vuitanta va publicar *Jack Pistoles* (1981), una mena de deconstrucció irònica de novel·la policíaca i un llibre de contes amb un estil humorístic i crític, i una imaginació cruel, *Una cinta de dol al capell* (1985). Com a assagista és una referència pel que fa als estudis sobre la Guerra Civil i la repressió a Mallorca. D'aquest interès per la història i de l'estil introspectiu i poètic que inicia amb la novel·la *Ailòviu* (1984) surt aquest llibre d'ara. Deixeu-me dir, abans d'entrar a fer-ne un breu comentari, que l'obra de Capellà és molt injustament desconeguda; que els llibres primers són aurorals, com ho podria ser, possem per cas, *Solnegre* de Baltasar Porcel; que l'obra dels vuitanta és originalíssima i que completa el

Una dona en el París ocupat

GETTY IMAGES

quadre d'honor postmodernista dels monzós, miras i torrents. I que ara que hi ha tantes editorials petites que busquen i rebusquen estaria bé que *El pallasso espanyat* o *Una cinta de dol al capell* es torressin a editar i que ocupessin el lloc que mereixen per densitat, qualitat i escriptura.

El carro de Selene és la història d'una d'aquestes *pellerinques d'un passat de febre* que Capellà converteix en grans figures tristes del nostre temps. Un català, amb una història d'amor i de dolor encastada a l'ànima, que viu les injustícies de la guerra amb els incontrolats que maten a tota màquina. Quan aconsegueix sortir del camp d'Argelers, es fa partisà i quan l'alliberament de París constata amb un cert desmenjament els abusos, el tacticisme, els jocs de mans dels qui van col·laborar i ara són herois de la pàtria, gendarmes i policies. El buit que porta dintre, empeny Joan Castro a la legió estrangera i a la guerra d'Indoxina, i més tard a Austràlia per mirar de trobar la pau. No hi ha pau possible i la novel·la recula en el temps a la recerca de la raó de ser, l'amor i la puresa. La memòria és dolor i el dolor es transforma en història i consciència. Bentornat Llorenç Capellà. |